

מינוי מומחים ובעלי תפקידים

השופט בדימוס כרמי מוסק

בית המשפט המחוזי

ירושלים

19/11/2018

מקור הסמכות - מינוי מומחים תקסד"א תקנה 125 ואילך

- - רופא, מומחה רפואי, או מי שעוסק כמומחה בנושא שבמדע, במחקר, באמנות או במקצוע;
- "מומחה רפואי" - רופא בעל תואר מומחה ששמו כלול ברשימת הרופאים שנתפרסמה לפי תקנה 34 לתקנות הרופאים (אישור תואר מומחה ובחינות), התשל"ג-1973.

נייטרליות

תקנה 126.

**מומחה שיעץ עצה או חיווה
דעתו לאדם בענין שבתחום
מומחיותו, לא יוזמן מטעם
בית המשפט כמומחה באותו
ענין כשאותו אדם צד בו.**

הסדר דיוני אפשרות א'.

130(ב) מונה מומחה מטעם בית המשפט, והוגשו באותו ענין גם חוות דעת מומחים מטעם בעלי הדין לפי תקנות 127 עד 129 (להלן - מומחים מטעם בעלי הדין), לא ייחקרו המומחים מטעם בעלי הדין, זולת אם הודיע בעל דין על רצונו לחקור את כולם או מקצתם לפי תקנה 130א;

הודיע כך בעל דין, ייחקרו המומחים כאמור באופן ובהיקף כפי שיקבע בית המשפט בהתחשב בנסיבות העניין, ובשים לב לחוות דעתו של המומחה מטעם בית המשפט ולעדויותו.

הסדר דיוני אפשרות ב'.

130(ג) מונה מומחה מטעם בית המשפט בהסכמת בעלי הדין, יראו הסכמה זו כהסדר דיוני הכולל את ההוראות המפורטות להלן, אלא אם כן קבע בית המשפט או הרשם אחרת:

(1) לא יוגשו חוות דעת מומחה מטעם בעלי הדין;

(2) יראו חוות דעת מומחה שהגישו בעלי הדין קודם למינוי המומחה מטעם בית המשפט, כאילו לא נתקבלו כראיה.

שיקולים

■ רע"א 2104/12 פלונית נ. ד"ר וינברג.

■ חשש שהמומחה לא יהיה נטול פניות בהיותו שייך בעצמו לממסד הרפואי שעמיתיו הנתבעים אף הם משתייכים אליו

■ המומחה יתקשה או לא ירצה להתעמת עם המומחים מטעם הצדדים, או מי מהם,

שיקולים

■ רע"א 2104/12 פלונית נ. ד"ר וינברג.

■ החשש שהמומחה משתייך

לאסכולה רפואית מסוימת ויתקשה

לקבל עמדה שאינה מתיישבת עם

זו

■ החשש, שהלכה למעשה, ההכרעה

מועברת מבית המשפט למומחה.

שיקולים

■ רע"א 2104/12 פלונית נ. ד"ר וינברג.

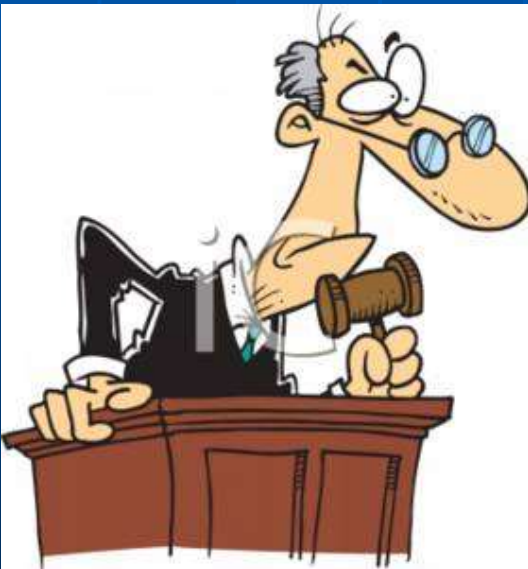
■ החשש שיתמנה מי שאינו בעל מירב הכישורים והידע, שכן לא תמיד יהיו לבית המשפט הכלים או המידע הנחוץ כדי לבחור את המומחה המתאים והראוי ביותר.

שיקולים

■ רע"א 2104/12 פלונית נ. ד"ר וינברג.

■ בעלי הדין החשים שגורל תביעתם נתון, במידה זו או אחרת, בידי של מומחה שקביעת זהותו לא נעשית תמיד בצורה מושכלת ותוך התחשבות במכלול הנתונים

שיקולים

■ רע"א 2104/12 פלונית נ. ד"ר וינברג.

■ מינוי צריך להיעשות רק לאחר דיון, שמיעת הצדדים והפעלת שיקול דעת. זו גם מצוותה של תקנה 130 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984

מינוי מומחה נוסף מטעם בית המשפט

רע"א 1834/18 שירותי בריאות כללית נ. פלונית
הנחת המוצא היא כי המומחה הממונה על-ידי בית
המשפט יבצע מלאכתו נאמנה, ויפעל בהגינות
ובמקצועיות
מוטלות עליו חובות שונות שהן מקצת החובות
המוטלות על בית המשפט עצמו.
חובות אמון, בגדרן נדרש המומחה לנהוג בתום לב,
באובייקטיביות, ללא משוא פנים, בלא ניגוד עניינים,
ותוך הקפדה על מראית עין של התנהלות תקינה
חובות מקצועיות, בגדרן נדרש המומחה לשקף
בחוות דעתו את מצבו הרפואי האמיתי של הניזוק,

מינוי מומחה נוסף מטעם בית המשפט

רע"א 1834/18 שירותי בריאות כללית נ. פלונית

דרך הפעולה הראשונה, המתונה ביותר, היא הכרעה בשאלות הרפואיות על בסיס חוות דעתו של המומחה והראיות הנוספות, וזאת אף מבלי לאמץ את מסקנותיו של המומחה ותוך אפשרות לסטות מחוות דעתו.

הדרך השנייה העומדת לפני בית המשפט היא מינוי מומחה רפואי נוסף לצורך הכרעה בשאלות שברפואה.

הדרך השלישית, והקיצונית ביותר, היא פסילת חוות הדעת שהגיש המומחה ומינוי מומחה אחר תחתיו

מינוי מומחה נוסף מטעם בית המשפט

. רע"א 1834/18 שירותי בריאות כללית נ. פלונית

על בית המשפט לאזן בין ההגנה על הצדדים
להליך מפני עיוות דין מחד גיסא, לבין שיקולי
מדיניות ובהם - הגנה על מעמדם של מומחים
מטעם בית המשפט, יעילות דיונית ומניעת
ניצול לרעה של ההליך המשפטי - מאידך
גיסא,

מומחים שאינם רופאים

מומחה לדין הזר

גרפולוג – לעומת מומחה לזיוף כתב יד ומסמכים

רואה חשבון

שמאי מקרקעין

משיכת חוות דעת

רע"א 4047 פלונית ואח' נ. המרכז הרפואי
ת"א ע"ש סוראסקי

צירוף חוות הדעת הרפואית לכתב הטענות
אינו הופך אותה לראיה. חוות הדעת הופכת
לראיה קבילה עם הגשתה על ידי הגורם
שערך אותה, ולאחר שמתאפשר לצדדים
לחקור את המומחה, אלא אם הסכימו
הצדדים לוותר על חקירתו

משיכת חוות דעת

רע"א 4047 פלונית ואח' נ. המרכז הרפואי
ת"א ע"ש סוראסקי

משיכת חוות הדעת מהתיק נעשתה בשלב מאוחר,
בישורת האחרונה ממש. עיתוי המשיכה יכול לעמוד
למשיבה לרועץ, אם לצורך פסיקת הוצאות, או ככל
שבית המשפט יתרשם כי מדובר בצעד טקטי, או ככל
שבית המשפט יראה בכך הימנעות של בעל הדין
להביא ראיה מטעמו. כידוע, הימנעות מלהביא ראיה
עשויה להקים חזקה שבעובדה שהיה באותה ראיה
לפעול לחובת הנמנע

מינוי מומחים פל"ד

מומחה יחיד

אין חוות דעת מטעם הצדדים

אין דרך לתובע להוכיח נזקיו
אלא על ידי מינוי מומחה.

המומחה מתמנה על ידי בית
המשפט

מינוי מומחים פל"ד

מקור הסמכות: חוק פיצויים לנפגעי
תאונות דרכים - סעיף 6א

מומחה אשר יחווה דעתו בענין
הנכות הרפואית של נפגע, או בכל
נושא רפואי אחר, לרבות דרכי
שיקומו של הנפגע, ובדבר
סמכויותיו וחובותיו של המומחה.

מינוי מומחים פל"ד

תקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים

(מומחים) התשמ"ז - 1986

תקנה 1

"מומחה" - רופא או מי

שעוסק כמומחה בנושא רפואי, לרבות

בנושא דרכי שיקומו של נפגע;

ליתר המונחים בתקנות אלה תהא

המשמעות שיש להם בחוק או

בתקנות סדר הדין האזרחי, לפי

הענין.

מינוי מומחים פל"ד

תקנה 7

(א) בית המשפט או הרשם יחליט
בבקשה למינוי מומחה לאחר שנתן
לבעלי הדין הזדמנות נאותה להשמיע
את טענותיהם בענין שטרם הוסכם
עליו;

מינוי מומחים פל"ד

רע"א 9246/16 פלוני נ. "שלמה"
חברה לביטוח בע"מ

נוקטת הפסיקה בגישה ליבראלית,
במגמה להקל עם התובע בכל הנוגע
לדרישות בהן עליו לעמוד לצורך מינוי
מומחה רפואי על-ידי בית המשפט,
כאשר די בראשית ראיה לקיומה של
נכות בעקבות התאונה על-מנת
להצדיק מינוי כאמור.

מינוי מומחים פל"ד

רע"א 9246/16 פלוני נ. "שלמה"
חברה לביטוח בע"מ

"במקרה של ספק, יש למנות מומחה,
שכן עדיף שיתברר כי המינוי היה
מיותר, ואז גם ניתן יהיה לחייב את
התובע בעלות המומחה, מאשר שלא
יתמנה מומחה במקרה שאכן סובל
התובע מנכות עקב התאונה.

מינוי מומחים פל"ד

רע"א 9246/16 פלוני נ. "שלמה"
חברה לביטוח בע"מ

עשוי בית המשפט לבקש כי מומחה
שכבר מונה על-ידו יחווה את דעתו
בדבר הצורך במינוי המומחה בתחום
האמור

מינוי בעלי תפקיד

תקנה 387ב

(א) בית המשפט רשאי בצו, בכפוף להוראות סימן א', למנות כונס נכסים זמני (להלן - כונס) על נכסים מסוימים של המשיב שברשותו או ברשות מחזיק, אם שוכנע על בסיס ראיות מהימנות לכאורה, כי קיים חשש ממשי לפגיעה ניכרת בערכם של הנכסים או לכך שהמשיב או אדם אחר מטעמו עומד להעלים את הנכסים או להשמידם או כי הנכסים הופקו תוך ביצוע המעשה או המחדל נושא התובענה או שימשו לביצועו, וכי אי מתן הצו יכביד באופן ממשי על ביצוע פסק הדין.

מינוי בעלי תפקיד

רע"א 9911/01 289/02 טלפז ואח' נ. פז ואח'

השופטת דורנר: סעד זמני, ובענייננו מינוי כונס נכסים,
הגורם להפסקת פעילות הנתבע או להכבדה ממשית עליה,
אינו מידתי, אף מקום בו סעדים זמניים אחרים לא השיגו
את מטרתם. שכן, באיזון שבין אינטרס התובע להגשים את
זכויותיו כפי שייקבעו בפסק-הדין לבין אינטרס הנתבע
שזכות הקניין שלו לא תיפגע, מוענק לאינטרס הנתבע
מעמד עדיף. זאת, ראשית, משום שהתובע הוא זה הנושא
בנטל ההוכחה, ושנית - והוא בעיני העיקר - משום שזכות
הקניין הינה זכות חוקתית, המעוגנת היום בסעיף 3 לחוק
יסוד: כבוד האדם וחירותו

מינוי בעלי תפקיד

רע"א 9911/01 289/02 טלפז ואח' נ. פז ואח'

השופט טירקל: מינוי כונס נכסים על נכסי נתבע
פוגע בזכות הקניין שלו, אולם מול זכות הקניין של
הנתבע עומדת זכות הקניין של התובע שגם היא
ראויה להגנה. אכן, מינויו של כונס נכסים איננו
כשלעצמו סעד בלתי מידתי ויש לבחון כל מקרה
לפי נסיבותיו; ואם באיזון בין הזכויות המתנגשות
של התובע ושל הנתבע ימצא כי הפגיעה בזכות
הקניין של הנתבע היא מידתית, ניתן יהיה למנות
כונס נכסים לנכסיו.

תודה על ההקשבה